

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Základy programování a algoritmizace

Aritmetické výrazy

Erik Král

2020

Informace o autorech:

Ing. et Ing. Erik Král, Ph.D.

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta aplikované informatiky

Nad Stráněmi 4511

760 05 Zlín

ekral@utb.cz

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

OBSAH

OBSAH.....	3
1 ÚVOD.....	4
1.1 ARITMETICKÉ VÝRAZY	4
1.2 ŘEŠENÉ PŘÍKLADY	8
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	13

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

1 ÚVOD

V tomto materiálu se seznámíme s aritmetickými výrazy a projdeme si i příklady na procvičení.

1.1 Aritmetické výrazy

Výrazy se skládají z operandů a operátorů. Operátory ve výrazu určují, která operace se aplikuje na operandy. Operandů mohou být například proměnné nebo konstanty.

V následujících příkladech probereme aritmetické operátory. Nejprve si definujeme tři proměnné x , y a z .

```
double x = 2.0;  
double y = 3.0;  
double z = 0.0;
```

Proměnné x a y potom použijeme jako operandů binárního operátoru sčítání. Jak už z názvu vyplývá, binární operátor je takový operátor, který vyžaduje dva operandů.

```
z = x + y;
```

Dalšími binární aritmetickými operátory jsou rozdíl, součin a podíl:

```
z = x - y; // rozdíl  
z = x * y; // součin  
z = x / y; // podíl
```

Kromě binárních operátorů máme i unární operátory, kdy operand je jen jeden. Příkladem je operátor vracející zápornou hodnotu:

```
z = -x;
```


Dalšími unárními operátory je operátor inkrementace a dekrementace, ten může být použit jako prefixový, tedy před názvem proměnné, tak postfixový, tedy za názvem proměnné. Prefixová varianta inkrementace a dekrementace vypadá následovně, kdy první příklad zvýší hodnotu proměnné o 1 a druhý příklad tuto hodnotu o 1 sníží.

```
++z;  
--z;
```

Postfixová varianta vypadá následovně:

```
z++;  
z--;
```

Rozdíl je v pořadí vyhodnocení výrazu a provedení operace. V případě postfixové varianty nejprve získáme hodnotu a teprve potom se provede inkrementace. U postfixové varianty se nejprve hodnota zvýší a potom ji získáme. Například v následujícím kódu bude mít na konci programu proměnná y hodnotu 0 a proměnná x hodnotu 1.

```
static void Main(string[] args)  
{  
    int x = 0;  
    int y = x++;  
  
    Console.WriteLine($"{x} {y}");  
}
```

V programech často využíváme matematické operace jako je například mocnina, odmocnina anebo konstanta π . Tyto operace a konstanty najdeme jako statické metody ve statické třídě *Math*.

Následující příklad spočítá mocninu x^{100} a druhou odmocninu \sqrt{x} . Tyto operace jsou nadefinovány pouze pro typ *double*.

```
using System;

double x = 2.0;
double z = 0.0;

z = Math.Pow(x, 100.0);
z = Math.Sqrt(9.0);
```

Pro **druhou mocninu** je ale vhodnější použít operátor součinu:

```
z = x * x;
```

Následující příklad potom vypíše na terminál hodnotu konstanty π :

```
Console.WriteLine(Math.PI);
```

Určování priorit operátorů můžeme pomocí kulatých závorek (). Prioritu operátorů najdete v dokumentaci jazyka C# [1].

```
z = x * (y + 3.0);
```


EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Dále můžeme použít zápis compound assignment (složené přiřazení), kdy následující výrazy:

```
double a = 1.0;
```

```
a = a + 2.0;
```

```
a = a - 2.0;
```

```
a = a * 2.0;
```

```
a = a / 2.0;
```

můžeme zapsat zkráceně:

```
a = a + 2.0;
```

```
a = a - 2.0;
```

```
a = a * 2.0;
```

```
a = a / 2.0;
```


1.2 Řešené příklady

Nyní si vše probereme na příkladech. První příklad spočítá a vypíše na konzoli **obvod** a **obsah** čtverce definovaného délkou strany v proměnné n .

```
using System;

namespace MujPrvniProjekt
{
    class Program
    {
        static void Main(string[] args)
        {
            double n = 3.0;
            Console.WriteLine($"Delka strany je {n}");

            double obvod = 4 * n;
            Console.WriteLine($"Obvod je {obvod}");

            double obsah = n * n;
            Console.WriteLine($"Obsah je {obsah}");
        }
    }
}
```

Obvod čtverce určíme jako čtyřnásobek délky strany:

```
double obvod = 4 * n;
```

Všimněte si, že pro výpočet druhé odmociny pro obsah čtverce byl použit operátor součinu:

```
double obsah = n * n;
```


EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Druhý příklad spočítá a vypíše **obvod a obsah kruhu** definovaného poloměrem v proměnné r . Příklad demonstruje použití konstanty $Math.PI$.

```
using System;

namespace MujPrvniProjekt
{
    class Program
    {
        static void Main(string[] args)
        {
            double r = 3.0;
            Console.WriteLine($"Polomer kruhu je {r}");
            Console.WriteLine($"Hodnota Pi je {Math.PI}");

            double obvod = 2 * Math.PI * r;
            Console.WriteLine($"Obvod je {obvod}");

            double obsah = Math.PI * r * r;
            Console.WriteLine($"Obsah je {obsah}");
        }
    }
}
```

Obvod kruhu je vypočítán pomocí tohoto příkazu:

```
double obvod = 2 * Math.PI * r;
```

A obsah kruhu je potom určen tímto příkazem. Opět si všimněte výpočtu druhé odmocniny $r * r$:

```
double obsah = Math.PI * r * r;
```


EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Další příklad spočítá a vypíše hodnotu BMI (Index tělesné hmotnosti) [2] dle výšky v metrech a hmotnosti v kilogramech.

```
using System;

namespace MujPrvniProjekt
{
    class Program
    {
        static void Main(string[] args)
        {
            double hmotnost = 85;
            double vyska = 1.78;

            Console.WriteLine($"hmotnost {hmotnost}kg a vyska {vyska}m");

            double bmi = hmotnost / (vyska * vyska);

            Console.WriteLine($"bmi je {bmi}");
        }
    }
}
```

Všimněte si využití kulatých závorek pro prioritu operátorů:

```
double bmi = hmotnost / (vyska * vyska);
```


EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Další příklad určí obvod a obsah trojúhelníku zadaného délkami stran pomocí Heronova vzorce [3]. Opět si musíme dát pozor na prioritu operátorů a využijeme také metodu *Math.Sqrt* pro druhou odmocninu.

```
using System;

namespace MujPrvniProjekt
{
    class Program
    {
        static void Main(string[] args)
        {
            double a = 3.0;
            double b = 4.0;
            double c = 5.0;

            Console.WriteLine($"Delka strany trojuhelnika je {a}, {b} a {c}");

            double obvod = a + b + c;

            Console.WriteLine($"Obvod je {obvod}");

            double s = (a + b + c) / 2;
            double obsah = Math.Sqrt(s * (s - a) * (s - b) * (s - c));

            Console.WriteLine($"Obsah je {obsah}");
        }
    }
}
```

Při výpočtu obsahu program využívá metodu *Math.Sqrt* pro výpočet druhé odmocniny:

```
double obsah = Math.Sqrt(s * (s - a) * (s - b) * (s - c));
```


Poslední příklad demonstruje využití metody *Math.Pow* pro výpočet mocniny čísla. Konkrétně spočítá a vypíše výši pravidelné splátky dle zadané výši dluhu, úrokové míře a délky splácení [4].

```
using System;

namespace ConsoleApp11
{
    class Program
    {
        static void Main(string[] args)
        {
            int pocetLetSplaceni = 20;
            double rocniUrokProcenta = 2;
            double D = 1000000; // dluh

            int n = pocetLetSplaceni * 12; // pocet mesicu splaceni
            double i = rocniUrokProcenta / (12 * 100); // desetinne cislo

            double v = 1 / (1 + i);
            double splatka = (i * D) / (1 - Math.Pow(v, n));

            Console.WriteLine($"Mesicni splatka bude {splatka:F2} Kc");
        }
    }
}
```

Na tomto řádku využívá program metodu *Math.Pow*:

```
double splatka = (i * D) / (1 - Math.Pow(v, n));
```

A na tomto řádku používáme zápis *splatka:F2* který formátujeme výpis splátky na zobrazení dvou desetinných čísel.

```
Console.WriteLine($"Mesicni splatka bude {splatka:F2} Kc");
```


EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Precedence and order of evaluation | Microsoft Docs. [online]. Copyright © Microsoft 2020 [cit. 02.10.2020]. Dostupné z: <https://docs.microsoft.com/en-us/cpp/c-language/precedence-and-order-of-evaluation?view=msvc-160>
- [2] Index tělesné hmotnosti - Wikipedie. [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Index_t%C4%Blesn%C3%A9_hmotnosti
- [3] Obsah trojúhelníku – Matematika.cz. Matematika pro střední a základní školy – Matematika.cz [online]. Copyright © 2006 [cit. 02.10.2020]. Dostupné z: <https://matematika.cz/obsah-trojuhelniku>
- [4] Výpočet hypotéky [online] [cit. 02.10.2020]. Dostupné z: http://www.aristoteles.cz/matematika/financni_matematika/hypoteka-vypocet.php

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

